

Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma POKAT 2025:n kehittämishanketoteuman esittely

Tarkastuslautakunta 09.03.2026 § 16
240/00.03.02/2025

Arviointivuotta 2025 koskevassa tarkastuslautakunnan työohjelmassa (6.10.2025 § 37) yhdeksi arviointikohteista on määritelty Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma POKAT 2025:n kehittämishanketoteuma. Aihetta esittelemään on kutsuttu aluekehitysjohtaja Eira Varis ja aluekehitysasiantuntija Pia Pitkänen.

Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma POKAT 2025

Maakuntaohjelma on valmisteltu lain mukaisesti laajassa sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyössä. Valmistelussa avainasemassa ovat olleet maakuntaohjelman työryhmät, mutta jokaisella on mahdollisuus osallistua tähän työhön. Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman aikataulun mukaisesti maakuntaohjelma on valmistunut vuoden 2021 lopussa.

Maakuntaohjelma POKAT 2025 sisältää alueen mahdollisuuksiin ja tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet ja kuvauksen keskeisistä toimenpiteistä niiden saavuttamiseksi. POKAT 2025 -maakuntaohjelman teemoiksi on johdettu valtakunnallisen aluekehittämispäätöksen ja Pohjois-Karjalan strategia 2040:n perusteella:

- Saavutettavuus – toimiva liikennejärjestelmä
- Kasvava elinvoima ja alueen vahvuudet
- Osaava elo – osaaminen ja koulutus
- Hyvä olo – hyvinvoivat, terveet ja osalliset asukkaat
- Ilmastokestävyys ja luonnon lumo

Älykkään erikoistumisen strategia on osa maakuntaohjelmaa. Älykkään erikoistumisen valinnoissa on ohjelmakauden 2021–2027 vaatimusten mukaisesti edetty elinkeinollisesta toimialakohtaisesta ajattelusta kohti laajempaa temaattista ilmiölähtöisyyttä. Kehittämisen keskiössä on edelleen ollut yritysten kasvu ja kansainvälistyminen.

Toimintaympäristön määräävin piirre on ollut muutos, mihin varautumisen on katsottu edellyttävän alueiden ominaispiirteet ja vahvuusalat tunnistavaa laaja-alaista kehittämistä. Pohjois-Karjalan älykkään erikoistumisen painopisteiksi on valittu:

- Uudistuva teollisuus ja kehittyvät teknologiat
- Puhtaat ratkaisut ja vihreä siirtymä
- Innovatiiviset ja kestävästi tuotetut palvelut

Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma POKAT 2025:n kehittämishanketoteuma

POKAT 2025 -maakuntaohjelmaa toteutettiin ajanjaksolla 1.1.2022–31.12.2025. Kauden aikana toimintaympäristö on ollut monin tavoin haastava: koronapandemian jälkivaikutukset, energiamarkkinoiden muutokset sekä helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ovat vaikuttaneet merkittävästi aluekehittämiseen, ja esimerkiksi ulko- ja aluekehitysministeriön KARELIA-ohjelman KARELIA CBC:n toteutus on niiden johdosta lopetettu.

Haasteista huolimatta EU-hankerahoitusta on ollut hyvin saatavilla, ja maakuntaohjelman toteutus on ollut laaja. POKAT 2025 -ohjelman puitteissa on rahoitettu yhteensä 518 hanketta, joiden yhteenlaskettu rahoitus on ollut 214 miljoonaa euroa. Vertailun vuoksi edellisen maakuntaohjelman – POKAT 2021:n (2018–2021) – aikana rahoitusta oli 143 miljoonaa euroa ja hankkeita 511, ja sitä edeltäneellä POKAT 2017 -kaudella (2014–2017) 191 miljoonaa euroa ja 477 hanketta.

Maakuntaohjelman toteutuksen rahoitus on ollut erittäin riippuvaista EU:n tuesta, joka on kattanut 97 prosenttia kokonaisrahoituksesta. Alueellisen rahoituksen osuus on ollut 2 prosenttia ja kansallisen rahoituksen puolestaan 1 prosentti. Eniten rahoitusta on kohdentunut älykkään erikoistumisen valintoja tukeville hankkeille, metsäbiotalouden kehittämiseen sekä hyvinvointia edistäviin toimenpiteisiin.

Puheenjohtajan päätösehdotus

Tarkastuslautakunta merkitsee saadun selvityksen tietoon saatetuksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana kokouksessa läsnä olivat aluekehitysjohtaja Eira Varis ja aluekehitysasiantuntija Pia Pitkänen.

Lisätietoja Vili Hirvonen, asiantuntija
vili.hirvonen@pohjois-karjala.fi, puh. 050 476 8661